

UCLG-MEWA ÇEVRE KOMİTESİ POLİTİKA BELGESİ

1. ARKA PLAN

Bu Politika Belgesi, UCLG-MEWA Çevre Komitesi'nin, başta Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) olmak üzere Yeni Kentsel Gündem, Paris İklim Sözleşmesi ve iklim değişikliğine ilişkin diğer küresel gündemlere karşı aldığı konumu yansıtacaktır. Komitemizin faaliyet gösterdiği coğrafya temelinde oluşturulan bu doküman, söz konusu gündemlerin yerelleştirilmesinde izlenecek savunuculuk faaliyetleri için bir referans belge niteliği taşıyacaktır. Bu özellikleriyle UCLG-MEWA Çevre Komitesi Politika Belgesi, Komite'nin çevre sorunlarına ilişkin konularda UCLG Dünya Teşkilatı ve diğer ilgili uluslararası kurum ve kuruluşlar nezdindeki politik duruşunu da ortaya koyacaktır.

2. GİRİŞ

1972 yılında Stokholm'de gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı'nda, Birleşmiş Milletler (BM)'in insan yerleşimleri konulu bir konferans düzenlenmesi konusunda tavsiye kararı alınmıştı. 1976 yılında Kanada'nın Vancouver kentinde düzenlenen BM İnsan Yerleşimleri Konferansı (Habitat I), alınan bu karar doğrultusunda gerçekleştirilmişti. Dünyada kentleşmenin artmaya başladığı bir dönemde düzenlenen bu toplantı, hükümetlerin sürdürülebilir insan yerleşimlerinin ve hızla artan kentleşmenin önemini fark etmeye başlaması açısından önemlidir.

Ancak, iklim değişikliği ve bunun şehirler üzerindeki olumsuz etkileri konusunda ciddi bir farkındalık oluşturulamamış, çevrenin korunması ve çevresel tahribat gibi konular, yalnızca yaşam kalitesinin geliştirilmesi çerçevesinde değerlendirilmişti. Bu sebeple, konferansın temel çıktısı olan Vancouver Deklarasyonu'nda çevre sorunlarına yapılan vurgu, biyosfer ve okyanusların kirletilmemesi ve çevresel kaynakların irrasyonel kullanımının önlenmesi düzeyinde kalmıştı.

Dünyada kentleşme oranının %45'e ulaştığı 1996 yılında Türkiye'nin İstanbul kentinde ikincisi gerçekleştirilen BM İnsan Yerleşimleri Konferansı (Habitat II)'nda ise şehirler, kalkınmanın temel motorları olarak tanımlandı. 1976'da bir kriz unsuruyken, 1996'da kalkınma için önemli bir fırsata dönüşen kentleşme eğilimiyle birlikte şehirler, bundan böyle yalnızca sorunun değil, çözümün de bir parçası olarak kabul edilecekti.

Bu kapsamda, 1976 yılındaki ilk toplantı ile karşılaştırıldığında, 1996 tarihli Habitat II Toplantısı'nın sonuç bildirisinde, iklim değişikliği ve çevre sorunlarına ilişkin konulara daha fazla referansta bulunulmuştu. Ayrıca, insan yerleşimlerinin kalitesinin artırılması ile çevresel sürdürülebilirlik arasında bir bağ kurulmuş, ve 2000'li yılların başından itibaren küresel gündemlerin merkezine yerleştirilecek olan iklim değişikliğine ilişkin artan farkındalık resmi belgelere yansıtılmıştı.

Son Habitat toplantısı ise, 2016 yılında Ekvador'un başkenti Kito'da gerçekleştirildi. Dünya kentsel nüfusunun %54'e ulaşması şehirlerin doğal sınırlarının dışına taşması ve hala milyonlarca insanın yaşamlarını gecekondü şartlarında sürdürüyor olması gerçeğiyle birleşince, yeni birtakım küresel taahhütlere duyulan ihtiyaç daha görünür bir hal almıştı. Bu yeni anlayışta yerel yönetimler, konunun birincil paydaşı olarak tanımlanmıştı. Burada kabul edilen Yeni Kentsel Gündem, uluslararası toplumu iklim değişikliği ile mücadele ve sera gazı salımlarının azaltılması konularında en acil şekilde harekete geçmeye çağırıyordu.

3. UCLG-MEWA'NIN ÇEVRE POLİTİKASI

İklim değişikliği ve bunun olumsuz etkileri her ne kadar Habitat süreci ile kentler nezdinde gelişmeye başlayıp hızlı şehirleşmeyle daha görünür olmaya başlasa da, bu konuya ilişkin farkındalık aslında 2000 yılında BM tarafından kabul edilen Binyıl Kalkınma Hedefleri (BKH) ile başlamıştır. Bir dönüşüm çağını betimleyen bu süreç, 2015 yılına gelindiğinde kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) ile birlikte farklı bir boyut kazanmıştır. Geçmişte kalkınma sadece gelişmeye endeksli ilerlerken SKH'ler ile birlikte kalkınmanın çevre boyutu da dikkate alınarak, bir yandan kalkınma gerçekleşirken diğer yandan da çevrenin korunması hedeflenmiştir. Oluşan bu paradigma değişimi aynı zamanda yerel yönetimlerin bu konudaki aktif rolü ve çevre konusunda oluşturulan ya da bu konuları içeren küresel gündemlerin yükselişi, COP toplantılarında temelleri atılan ve bugün Paris İklim Sözleşmesi ile somutlaşan küresel farkındalığın bir tezahürüdür.

Kalkınmanın daha sürdürülebilir bir rotaya evrilmesi için şüphesiz ki çevre konusu gelişmişlik düzeyine bakılmaksızın tüm ülkelerin ortak paydasıdır. Bu doğrultuda UCLG-MEWA Çevre Komitesi; Mayıs 2016'da kabul ettiği Malatya Mutabakatı İstanbul Deklarasyonu'nda temelleri atıldığı üzere üyeleri ile birlikte;

- ✓ 2030 Gündemi'nde özellikle çevre konularına yer verilen SKH 6 (temiz su ve sıhhi koşullar), SKH 7 (erişilebilir ve temiz enerji), SKH 11 (sürdürülebilir şehir ve yaşam alanları), SKH 12 (sorumlu tüketim ve üretim) SKH 13 (iklim eylemi), SKH 14 (sudaki yaşam) ve SKH 15'in (karasal yaşam) yerelde hayata geçirilmesi,
- ✓ İklim odaklı işbirliğini destekleyen çalışmaların teşvik edilmesi,
- ✓ Küresel çevre politikalarının yerel düzeyde takibinin ve uygulanmasının sağlanması,
- ✓ Yerel yönetimlerin iklim eylem planlarını hazırlamalarının teşvik edilmesi,
- ✓ Biyoçeşitliliğin korunması konusunun kentsel planlama ve kalkınma stratejilerine entegre edilmesinin sağlanması,
- ✓ Verimli doğal kaynak yönetimi ve sürdürülebilir çevre koruma politikaları aracılığı ile toprak ve su kirliliğine bağlı olumsuzlukların azaltılmasının teşvik edilmesi,
- ✓ Enerji, iklim değişikliği, tarımsal alanlar konusunda yerel, bölgesel ve uluslararası işbirliklerini harekete geçirerek, tecrübe paylaşımlarının yaygın hale getirilmesini

hedeflemektedir. Bu hedeflerin hayata geçirilmesinde UCLG-MEWA Çevre Komitesi, özellikle Malatya Mutabakatı İstanbul Deklarasyonu'nun uygulanması ve izlenmesi için;

BİRLEŞMİŞ KENTLER VE YEREL YÖNETİMLER ORTA DOĞU VE BATI ASYA BÖLGE TEŞKİLATI
UNITED CITIES AND LOCAL GOVERNMENTS MIDDLE EAST AND WEST ASIA SECTION
منظمة المدن المتحدة والإدارات المحلية فرع الشرق الأوسط وغرب آسيا

atık yönetimi ve kirlilik, enerji, iklim değişikliği ile mücadele, kentsel tarım ve biyoçeşitlilik, çevre dostu ulaşım sistemleri, yeşil alanlar, su ve atıksu alanlarında kurduğu görev gücü yapılanmasını etkili birer araç olarak kullanacaktır.

4. SONUÇ

İklim değişikliği, enerji ve biyoçeşitlilik, kalkınmanın sürdürülebilirliğinde hayati öneme sahip alanlardır. Önemi kent ya da ülke ölçeği ile sınırlandırılmayan bu alanlar, dünyanın neresinde olursa olsun insan hayatını önemli ölçüde etkilemektedir. Hemen her alanda olduğu gibi yerel yönetimler, bu alanda da özellikle önleyici politikaların geliştirilmesi konusunda kilit aktörlerdir.

İnsan ihtiyaçlarının sonsuzluğu, taleplerin de sonsuzluğunu beraberinde getirmekte ve bu durumun çözümü yalnızca hükümetlerin ya da yerel yönetimlerin sorumluluk alanı ile sınırlı kalmamaktadır. Özellikle iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarının da aktif katılımı ile etkili şekilde planlanabilecek bu süreç, topyekün bir çabayı gerekli kılmaktadır. Bu manada UCLG-MEWA Çevre Komitesi "Gezeganimiz Geleceğimiz" mottosu ile çıktığı bu yolda, başta UCLG Dünya Teşkilatı'nın diğer bölge teşkilatları olmak üzere, yerel yönetimler, yerel yönetim birlikleri, merkezi yönetimler, uluslararası kurum ve kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve akademi ile çalışmalarını sürdürecektir.